

UNIJA SLOBODNIH SINDIKATA

CRNE GORE

Broj: 3

Podgorica, 03.11.2008.

PROGRAMSKI CILJEVI
UNIJE SLOBODNIH SINDIKATA CRNE GORE

Novembar, 2008.

Unija slobodnih sindikata Crne Gore kao moderan, nezavisan demokratski sindikat je neizostavni dio civilnog društva i beskompromisno je opredijeljen za ostvarivanje neotuđivih prava čovjeka na slobodu i socijalnu pravdu. Osnovne aktivnosti Sindikata u narednom periodu biće: radna i socijalna sigurnost; pistojan život i zarada; kompleks kvaliteta života; učešće u određivanju razvojnih ciljeva i politike na mikro planu (na nivou ustanove - participacija u upravljanju i odlučivanju) i makro planu (radno i socijalno zakonodavstvo, privatizacija, ekonomska politika, socijalna zaštita); organizaciona, akciona i kadrovska izgradnja Sindikata za djelovanje u uslovima tržišta, socijalnog dijaloga, tripartizma i kolektivnog pregovaranja i međunarodna sindikalna saradnja.

U periodu koji je pred nama uloga i značaj Sindikata moraju jačati. To podrazumijeva i veliku obavezu Unije slobodnih sindikata Crne Gore u cjelini da se bolje organizuje, da koristi savremen i efikasan metod rada, da se akciono i kadrovski osposobljava za nove izazove, uz stalno obogaćivanje sadržaja rada i aktivnosti.

Samo takav pristup od strane Unije slobodnih sindikata Crne Gore može još više da mobilise članstvo, sindikalne organizacije i njihove organe na svim nivoima organizovanja i djelovanja.

Raspoloženje članstva i aktivnosti koje su u prethodnom periodu vođene, još jednom su istakli potrebu za jakim sindikalnom centralom i neophodnost da se koordinirano djeluje u cilju efikasnije zaštite interesa zaposlenih i poboljšanja položaja svijeta rada.

Polazeći od:

- odgovornosti, prava i obaveza sindikata u zaštiti ekonomskog i socijalnog položaja članova sindikata i svih zaposlenih;
- potrebe izgradnje demokratskih institucija kao i uslova za pravnu sigurnost zaposlenih i poslodavaca;
- dostignutog nivoa sindikalnih prava i sloboda i konvencija MOR-a u oblasti radno-socijalnog zakonodavstva;
- negativnih posledica procesa tranzicije po položaj zaposlenih, penzionera i drugih slojeva stanovništva;
- nužnosti daljih društvenih promjena i demokratizacije, naročito zbog toga što procesi globalizacije dodatno ugrožavaju "male" zemlje, čija je jedina univerzalna odbrana upravo kvalitetno obrazovanje;
- teškog materijalnog položaja zaposlenih i nedovoljne brige vlasti za njihov povoljniji tretman,

delegati Osnivačkog kongresa Unije slobodnih sindikata Crne Gore donose

PROGRAMSKE CILJEVE UNIJE SLOBODNIH SINDIKATA CRNE GORE

Imajući u vidu pravo koje izvore iz istorije međunarodnog radničkog (sindikalnog) pokreta, te prava iz univerzalne Deklaracije o pravima čovjeka i Pakta o ekonomskim, kulturnim i socijalnim pravima iz 1972. godine, zatim prava iz Međunarodnih konvencija i preporuka MOR-a, bezrezervo stavljamo do znanja da

ćemo se zalagati za njihovu materijalizaciju, odnosno konkretnu primjenu u stvarnosti.

Pri tome, naši ciljevi će biti:

□ **ŽIVOT I RAD U PRAVEDNOJ I DEMOKRATSKOJ DRŽAVI**

Unija slobodnih sindikata Crne Gore će podržavati i zalagati se za svestrani i sveobuhvatni razvoj demokratskih procesa i odnosa neophodnih za ostvarivanje ekonomskog i socijalnog preporoda društva. Vladavina prava i odgovornost vlasti, savremeni pravni i demokratski standardi, puno poštovanje i unapređenje ljudskih prava i sloboda, uključujući i sindikalna prava i slobode, sprečavanje svake diskriminacije, jedini je ambijent za pravu afirmaciju sindikata i njegove uloge u svijetu rada.

Insistirati ćemo na daljem usklađivanju zakonodavne regulative sa evropskim standardima i modelima.

Zalagaćemo se za demokratsko i humano radno zakonodavstvo u skladu sa međunarodnim normama.

Hoćemo da radimo i živimo u demokratski uređenoj i socijalno pravednoj državi.

Ravnopravno sa drugima gradićemo društvo ekonomskih, političkih i građanskih sloboda, jednakih šansi za sve, ekonomski efikasno i socijalno pravedno i humano.

□ **ZAPOSLENOST, ZARADE, SOCIJALNA SIGURNOST**

Pravo radnika na zaradu treba da obezbijedi ekonomsku sigurnost i dostojanstven život njemu i članovima njegove porodice. Naše je neotuđivo pravo i obaveza da sa poslodavcima pregovaramo o visini zarada. Cijena rada mora da obezbijedi zadovoljenje osnovnih bioloških, ekonomskih, socijalnih, kulturnih, obrazovnih i drugih potreba zaposlenih.

Demokratskim promjenama, i dostignutim stepenom procesa reformi materijalno-socijalni položaj kao i radno-pravni status i socijalna sigurnost zaposlenih nijesu se bitno poboljšali. Troškovi života i potrošačka korpa i dalje su u disproporciji sa prosječnim zaradama za veliku većinu zaposlenih.

U direktnoj vezi sa socijalno-materijalnim položajem zaposlenih i kvalitetom života, svakako je i problem ogromne nezaposlenosti. U nedostatku aktivnih mjera socijalne politike, siva ekonomija je bila jedan od osnovnih socijalnih amortizera negativnih privrednih tokova.

Insistiraćemo na reformama institucija i infrastrukture tržišta rada, kao i na donošenju mjera za brže rješavanje nezaposlenosti, kao gorućeg ekonomskog i socijalnog problema.

Zahtijevaćemo energične mjere na sektoru sive ekonomije i rada na crno i to ne samo represivnih, već i onih koje će omogućiti brže uključivanje sive ekonomije u legalne privredne tokove i veću pravnu sigurnost zaposlenih.

Zalagaćemo se za stvaranje uslova za primjenu i poštovanje konvencija i preporuka MOR-a koje se odnose na položaj zaposlenih i svijeta rada u cjelini.

❑ **REFORME, TRANZICIJA, PRIVATIZACIJA**

Sporo i necjelovito sprovedene reforme, bitno su usporavale rješavanje ogromnih socijalnih i ekonomskih problema. Zato se Unija slobodnih sindikata Crne Gore zalaže da državni organi, kao osnovni nosioci reformi preuzmu odgovornost i oročene obaveze za sprovođenje reformi. Unija slobodnih sindikata Crne Gore u tome vidi i svoju obavezu i odgovornost u smislu saradnje sa svim društvenim akterima.

Tranzicija u koju smo kao društvo u cjelini ušli sa velikim kašnjenjem, ogromnim dilemama i lutanjima, bolan je proces čiji se teret uglavnom prevalio na pleća zaposlenih i njihovih porodica.

Interes sindikata je, sveobuhvatna, socijalno pravedna i transparentna privatizacija koja će biti snažno sredstvo za pokretanje ekonomskih reformi, priliv investicija i svježeg kapitala.

❑ **SOCIJALNI DIJALOG I SOCIJALNO PARTNERSTVO**

Preokupacija skoro svake zemlje, a posebno tamo gdje su se sindikalne organizacije dokazale kao reprezentativne, jeste kako organizovati socijalni dijalog. To je preduslov da dijalog, kada bude institucionalizovan, ima realan sadržaj. Socijalni dijalog više od zahtjeva i protivzahtjeva, postaje mjesto gdje se sučeljavaju vizije o putevima kojima bi društvo trebalo da krene da bi se pripremilo za budućnost.

Za našu zemlju, opterećenu nasleđem autoritarne nedemokratske prošlosti, socijalni dijalog predstavlja ključnu pretpostavku za uspješno uspostavljanje društvenog koncenzusa kao i za stabilan i dugoročan socijalni mir i ekonomski razvoj. Zbog toga se on može s pravom smatrati kriterijumom razvoja demokratije u našoj državi.

Neophodno je razviti kulturu socijalnog dijaloga i socijalnog partnerstva, u praksi primjenjivati filozofiju pregovaranja, kompromisa i odgovornosti, kako kod poslodavaca i njihovih udruženja tako i kod sindikata kao temeljnih činilaca demokratskog pluralističkog sistema industrijskih odnosa.

Tražimo da se kroz socijalni dijalog dođe do konstruktivnog rješavanja problema i time izbjegnju konfrontacije i jednostrana rješenja. Bez učešća sindikata ne mogu se donositi najznačajnije odluke koje se tiču položaja zaposlenih i drugih najvažnijih pitanja za svijet rada.

Unija slobodnih sindikata Crne Gore će se zalagati za kompromis svih učesnika u socijalnom i institucionalizovanom dijalogu koji je neophodan za izlazak iz sveukupne političke i ekonomske nestabilnosti.

❑ **KOLEKTIVNO PREGOVARANJE**

Kolektivno pregovaranje predstavlja danas najefikasniji i opšte prihvaćeni instrument uređivanja međusobnih odnosa, interesa i prava svijeta rada i svijeta kapitala, koji u najvećoj mjeri omogućuje efikasno usklađivanje različitih interesa ova dva socijalna partnera i na tome zasnovan socijalni mir.

Unija slobodnih sindikata Crne Gore će se zalagati za dalji razvoj kolektivnog pregovaranja u sferi rada, zarada, socijalne i radne sigurnosti zaposlenih. U ostvarivanju ukupne socijalne i ekonomske demokratije insistiraćemo na primjeni

i sprovođenju kolektivnih ugovora, međusobnoj komplementarnosti sistema pregovaranja i stalnoj razmjeni iskustava u ovoj oblasti.

Princip uređivanja odnosa putem kolektivnog pregovaranja dobio je do sada svoju punu afirmaciju, uglavnom na taj način što su stvoreni uslovi da se putem kolektivnog ugovora, autonomijom volja ugovornih strana, regulišu odnosi u skoro svim segmentima društva. Ono je izraz demokratizacije industrijskih odnosa i slobode uređivanja tih odnosa, pri čemu se polazi od zakonskih minimuma koje propisuje država do sve većeg nivoa zaštite, putem kompromisa sindikata i poslodavaca uz uvažavanje realne ekonomske situacije.

□ **RADNO I SOCIJALNO ZAKONODAVSTVO**

U okviru uređenja radno-socijalnog ambijenta, Unija slobodnih sindikata Crne Gore će posebno razmatrati one zakonske projekte koji su od vitalnog interesa za ostvarivanje programskih zadataka i ciljeva sindikata. Unija slobodnih sindikata Crne Gore će insistirati na daljoj harmonizaciji privrednog i radno-socijalnog zakonodavstva i dosljedno će se zalagati za unošenje standarda i normi međunarodnih konvencija o radu i drugih dokumenata.

□ **STAMBENA PROBLEMATIKA**

Jedno od značajnijih pitanja kojim će se Unija slobodnih sindikata Crne Gore baviti u narednom periodu je rješavanje stambenih pitanja zaposlenih. Svjesni da se kvalitet života zaposlenih ne može povećati rastom zarada od nekoliko procenata, glavne aktivnosti Unije slobodnih sindikata Crne Gore biće usmjerene na traženju najprihvatljivijih rješenja za rješavanje stambenog pitanja velikog broja zaposlenih u Crnoj Gori koji su sa statusom neriješenog stambenog pitanja.

□ **SINDIKALNA PRAVA I SLOBODE**

Unapređenje sindikalnih sloboda i zaštita sindikalnih prava biće predmet kontinuirane akcije bilo kao dio socijalnog položaja zaposlenih ili kao neodvojivi segment ukupnih ljudskih prava odnosno radno-pravnog zakonodavstva. Na tematskim skupovima i raspravama sporna pitanja iz ove oblasti kritički će se razmatrati kao i kršenje sindikalnih prava i ograničavanje sindikalnih sloboda i restriktivne odredbe koje ovu materiju regulišu. Nećemo dozvoliti da novi zakonski propisi i česta praksa ukidaju neka ranije stečena sindikalna prava i slobode jer to sa stanovišta sindikata nije i ne može biti prihvatljivo.

U svijetu postoje raznoliki i na različitim nivoima organizovani nadzorni i kontrolni mehanizmi kojima se obezbjeđuje poštovanje sadržaja međunarodnih konvencija, paktova, povelja i ugovora. Da bi se prvo domaća, a potom i međunarodna sindikalna i šira javnost upoznali sa slučajevima kršenja sindikalnih prava vrlo je važno da se osiguraju sredstva i putevi kojima će se one obavijestiti. Dostavljanje potpune i detaljne informacije o onome što se dogodilo omogućiće nacionalnoj sindikalnoj centrali i međunarodnim i drugim nacionalnim i granskim sindikalnim organizacijama da pravovremeno reaguju i da pokrenu zajedničku akciju ili kampanju za zaštitu sindikalnih prava. Dakle, bitno je organizovati da se svaki slučaj kršenja sindikalnih prava prijavi i da se to prijavljivanje obavlja redovno.

□ **ORGANIZACIONA I KADROVSKA IZGRADNJA SAVEZA**

❖ ČLANSTVO

Članstvo u Uniji slobodnih sindikata Crne Gore počiva na principu dobrovoljnosti.

Članstvo je za nas jedan od osnovnih ciljeva. Dostizanje što većeg nivoa reprezentativnosti i uspjeh u pridobijanju što više zaposlenih, cilj je svake sindikalne organizacije. Sindikalno članstvo jeste snaga koja Sindikatu treba da bi dobio na autoritetu za djelovanje pred poslodavcima ili Vladom. Upis članova i povećanje nivoa zastupanja vitalna je preokupacija svakog sindikata. To je u stvari glavni razlog njegovog postojanja.

❖ ODNOS SA DRUGIM SINDIKATIMA

Polazeći od sličnosti uslova djelovanja i problema, kao i potrebe koordiniranog djelovanja na njihovom rješavanju, dalje ćemo jačati saradnju i veze sa drugim sindikatima u Crnoj Gori.

Međusobna informisanost, konsultacije i razmjena ideja, poštovanje i prevazilaženje razlika i traženje sličnosti, obaveznost u sprovođenju dogovorenog i jedinstvenog nastupa u odgovoru na agresivnu politiku državnih organa i predstavnika kapitala, jedini je uspješan put za ostvarivanje naše uloge.

Unija slobodnih sindikata Crne Gore će ostati otvoren za saradnju sa svim sindikatima na najznačajnijim pitanjima i u najznačajnijim akcijama koje se tiču reformi, posledica tranzicionih procesa, sindikalnih prava i sloboda i prosperiteta svijeta rada. Konzensus o minimalnim zajedničkim akcijama i jedinstvena pregovaračka pozicija predstavljaju jasan signal nosiocima vlasti da Uniju slobodnih sindikata Crne Gore mora prihvatiti kao strateškog socijalnog partnera.

❖ INTERESNE GRUPE

Praksa sve više nameće potrebu da se u okviru sindikata formiraju specifične interesne grupe: Sekcija žena i Sekcija mladih. Ove interesne grupe svojim radom značajno doprinose mobilnosti i modernizaciji sindikalne aktivnosti. U narednom periodu treba obuhvatiti i precizirati mjesto i ulogu ovakvih i drugih interesnih grupa.

❖ JAVNOST RADA

Pored tradicionalnih metoda rada, zalagaćemo se za isključivi metod javnosti rada. Kuloarski - ili zatvoreno kabinetски metod rada, biće stran Uniji slobodnih sindikata Crne Gore.

❖ RUKOVOĐENJE

Zalagaćemo se za participativni - demokratski način rukovođenja. Nastojat ćemo da na svim nivoima sindikalnog organizovanja izbjegnemo direktivni metod rukovođenja, što u suštini znači da jedan čovjek odlučuje o svim bitnim pitanjima iz rada Unije slobodnih sindikata Crne Gore. Treba pronaći način da se delegiraju zadaci, da ljudi aktivnije učestvuju u donošenju odluka i da se sasluša mišljenje članova prije nego se nešto konkretno preduzme. Demokratski stil će sigurno povećati aktivnost članstva, ali se mora imati na umu da za to treba vremena, strpljenja i puno truda.

□ MEĐUNARODNA SARADNJA

Uporedo sa afirmacijom naše države na međunarodnom planu, njenim uključivanjem u međunarodne organizacije i institucije i jačanjem njenih pozicija u odnosima sa svijetom, Unija slobodnih sindikata Crne Gore će nastojati da se aktivnije uključi i bude prisutniji u akcijama i odnosima sa sindikatima Evrope i svijeta.

Razvijaćemo međunarodnu sindikalnu saradnju s ciljem jačanja međusobnog razumijevanja, razmjene ideje i iskustava, sindikalne solidarnosti, širenja integracionih procesa i ostvarivanja sindikalnih prava i sloboda. Na to nas posebno primoravaju procesi globalizacije. Životni interes zaposlenih i Unije slobodnih sindikata Crne Gore je uključivanje u odgovarajuće međunarodne institucije i projekte: regionalne, subregionalne i šire evropske saradnje, posebno u okviru Evropske Unije.

□ INFORMISANJE I EDUKACIJA

Zalagaćemo se da, u okviru finansijskih mogućnosti, sindikalno članstvo redovno i cjelovito informišemo o inicijativama, stavovima, akcijama i zaključcima Unije slobodnih sindikata Crne Gore. To ćemo činiti preko objavljivanja tematskih publikacija, na sindikalnim skupovima, okruglim stolovima i savjetovanjima, kao i putem web stranice.

Posebnu pažnju posvetićemo informisanju, razmjeni informacija unutar sindikalne strukture i upoznavanju sa tendencijama u međunarodnom sindikalnom pokretu. Zbog toga ćemo insistirati na blagovremenom i sveobuhvatnom informisanju, boljoj tehničkoj opremljenosti i traženju novih prostora i načina da se riječ sindikata čuje po svim važnim pitanjima vezanim za položaj svijeta rada. U cilju upoznavanja međunarodne sindikalne javnosti sa aktivnostima Unije slobodnih sindikata Crne Gore, njegovim ciljevima i zadacima, pojačaće se informisanje prema inostranstvu.

Posebnu pažnju posvetićemo akcijama na sindikalnom osposobljavanju i obrazovanju kako članova tako i sindikalnih povjerenika.

Generalni sekretar,
Srđa Keković